

Uheldig å sile vekk uønskede forslag

Styremedlemmer i partilag bør ikke forsøke å få forslagsstillere til å trekke nominasjonsforslag som styremedlemmene ikke liker.

Kommunal Rapport 10.9 2018

SPØRSMÅL: Nominasjonskomiteen i et fylkespartilag innstilt på én toppkandidat til fylkestingsvalget. Etterpå ble to andre kandidater lansert av enkeltmedlemmer i partiet, og de sa seg villig til å stille. Medlemmer av fylkespartilaget styre tok kontakt med forslagsstillerne og ba dem trekke sine forslag på motkandidater, men det ble ikke gjort. Flere av medlemmene i partistyret satt også i nominasjonskomiteen. Til slutt gjorde fylkespartistyret et vedtak hvor de støttet den innstilte kandidaten. På nominasjonsmøtet kunne medlemmene velge mellom de tre kandidatene. Hva sier lovverket om nominasjonskomiteens stilling? Bør den ha andre medlemmer enn partistyret for å sikre uavhengighet? Hvordan bør partistyret forholde seg til nominasjonskomiteens innstilling?

SVAR: I dag har vi ingen lovbestemmelser om nominasjonsprosessen i partiene. I valgloven av 1985 var det regler (§§ 18-22) om nominasjonsprosessen i registrerte partier, men brudd på disse hadde ingen betydning for lovligheten av nominasjonsvedtaket, bare for kravet på dekning av skyss- og kostgodtgjørelse fra statskassen (l. 1985 § 18). Disse bestemmelsene ble ikke videreført i valgloven av 2002, under henvisning til (Ot.prp. nr. 45, 2001-2002, pkt. 7.2.4) at man nå hadde fått et system for bred generell statsstøtte til partiene.

I gjeldende valglov har vi bare bestemmelser om krav til listeforslag, herunder (§ 6-3) om hvem som må stå bak innleverte forslag. Ved fylkestingsvalg er det tilstrekkelig (nr. 1) med underskrift fra minst to styremedlemmer i lokalavdelingen for parti som fikk minst 500 stemmer i fylket, eller 5.000 stemmer i hele landet, eller som er registrert i Partiregisteret etter forrige stortingsvalg. For forslag fra andre kreves det underskrift av minst 500 personer. Noen ytterligere prøving av listeforslaget og prosessen fram til dette skjer ikke.

Vi må derfor legge til grunn at det enkelte parti står ganske fritt med henhold til hvordan det vil legge opp nominasjonsprosessen, og hvilke krav det vil stille til saksbehandlingen i denne. Kritikken av prosessen vil ut fra dette være et internt anliggende for fylkespartiet, og kan ikke bringes inn for domstoler eller fylkesmann.

Det er klart nok en rimelig forventning at partiene her overholder grunnleggende foreningsmessige og forvaltningsrettslige prinsipper for en ryddig avgjørelsesprosess, men i praksis har de svært mye å gå på her. Det må således aksepteres at man har valgt inn medlemmer av fylkestyret i nominasjonskomiteen. Det kan diskuteres om dette er ønskelig; det vil jo svekke komiteens rolle som uavhengig innstillende organ, men dette er fylkespartilaget eget valg og helt legitimt.

Jeg vil derimot være kritisk at styremedlemmer i partilaget har forsøkt å få forslagsstillere til å trekke sine forslag. Det er uheldig at medlemmer av et besluttende organ prøver å sile vekk

uønskede forslag på denne måten. I offentlig forvaltning, f.eks. i en kommune, ville det være spørsmål om de som har tatt et slikt initiativ, må anses som inhabile ved den videre saksbehandling. Men et slikt krav til habilitet er det neppe grunnlag for å oppstille i en privat organisasjon som et partilag, så det vil være opp til medlemsmøtet i partilaget å vurdere om det synes dette var ugreit.